

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 17 | Pinchas | Sicha 4

1) ברכות ד', ב'

אמר רבי אלעזר, אמר רבי אבינא: כל האומר "תהלה לדוד" בכל יום שלש פעמים — מובטח לו שהוא בן העולם הבא.

Tangential to Rabbi Yohanan's statement that one who juxtaposes redemption and prayer is assured of a place in the World-to-Come, a similar statement is cited. Rabbi Elazar said that Rabbi Avina said: Anyone who recites: "A Psalm of David" (Psalms 145) three times every day is assured of a place in the World-to-Come.

מאי טעמא?

This statement extolling the significance of this particular chapter of Psalms, usually referred to as *ashrei* because its recitation is preceded by recitation of the verse, "Happy [*ashrei*] are those who dwell in Your House, they praise You Selah" (Psalms 84:5), raises the question: What is the reason that such significance is ascribed to this particular chapter?

אילימא משום דאתיא באלף בית, נימא "אשרי תמימי דרך" דאתיא בתמניא אפין.

If you say that it is because it is arranged alphabetically, then let us say: "Happy are they who are upright in the way" (Psalms 119) where the alphabetical arrangement appears eight times.

אלא משום דאית ביה "פותח את ידך", נימא "הלל הגדול" דכתיב ביה "נתן לחם לכל בשר".

Rather, if you suggest that this particular chapter is recited because it contains praise for God's provision of sustenance to all of creation: "You open Your hand and satisfy every living thing with favor" (Psalms 145:16), then let him recite the great *hallel* (Psalms 136), in which

numerous praises are written, including: "Who provides food to all flesh, Whose kindness endures forever" (Psalms 136:25).

אֵלָא מְשׁוּם דְאִית בֵּיה תְרִינִי.

Rather, the reason why *tehilla leDavid* is accorded preference is because it contains both an alphabetic acrostic as well as mention of God's provision of sustenance to all creation.

(2) רש"י

ש'לש פעמים – כנגד שלש תפלות:

(3) זהר רכ"ו, א'

כָּל מֵאָן דְאָמַר תְּהִלָּה לְדָוִד בְּכָל יוֹם תְּלַת זְמַנִּין, אִיהוּ בְּרַ עֲלֵמָא דְאִתִּי. וְהָא אֲתִמַּר טַעְמָא. אִי בְּגִין פְּרִנְסָה וּמְזֻנָּא דְכָל עֲלָמִין, תְּרִין זְמַנִּין אִינוּן בְּכָל יוֹמָא בְּצַפְרָא וּבְפַנְיָא, דְכְתִיב, (שמות טו) בְּתַת יְיָ לָכֶם בְּעֶרְבֵי בֶשֶׂר וְגו', אֲמַאי תְּלַת זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא. אֵלָא תְּרִין לְמְזֻנָּא דְבְנֵי אִינְשֵׁי וְדְכָל עֲלָמָא. וְחַד לְמִיָּהֵב תְּיֻקְפָּא לְהֵהוּא אֲתֵר דְפְתִיחוּ יְדוּי.

(4) ליקוטי לוי יצחק לזהר חלק ב' עמוד תמ"ד

והוא כי הג"פ תהלה לדוד שצריך לומר הם כמו בחי' חג"ת, כמו בחי' ר' פינחס ור' שמעון והוא ר' אלעזר, וכמו הג' תפלות שאבות חג"ת תקנום. ושנים מהם חובה הוא כמו ב"פ מזונות בכל יום בערב ובבקר, וכמו שני תפלות דמנחה ושחרית דיצחק ואברהם הם חובה, וכמו בחי' ר' פנחס ור"ש, וא' רק בגין שבחא הוא כמו וע"ד תפלת ערבית רשות, שתיקנה יעקב,

ב

(5) יהל אור מילואים עמוד תער"ב ואילך

זח"ג ק"כ א' ג"פ לחבר תהלה מ' לז"א ואנו אומרים רק בב' תפלות דס"ל כמ"ד תפלת ערבית רשות וממילא תתחבר כו' נמצא ג' ויין ויסע וכו'.

בגמרא פ"ק דברכות ד"ד ע"ב כל האומר תהלה לדוד ג' פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן העוה"ב ופרש"י ג' פעמים כנגד ג' תפלות, וקשה דאנו אומרים הג' פעמים אשרי בשחרית ובמנחה, ולא בערבית כלל וז"ל תשו' הריב"ש סי' ק"מ וז"ל שהאומר תהלה לדוד ג"פ בכל יום כו' ולזה נהגו לאומרו קודם תפלת שחרית וקודם סדר קדושה וקודם תפלת המנחה והם שלשה עכ"ל ועיין בב"י סס"י רל"ד דבערבית ודאי אין אומרים אותו רק אם שכח להתפלל מנחה ומתפלל ערבית שנים ס"ל להריב"ש דאומר באותה של תשלומין מנחה אשרי מקודם ומהרא"י בפסקיו סי' נ"ט ס"ל דאין אומר אשרי, ובש"ע שם סי' רל"ד ס"ב פסק כהריב"ש, נשמע מכולם דקודם תפלת ערבית אין שייך אמירת אשרי, וקשה כיון שתקנו לומר ג"פ כנגד ג' תפלות הרי תקנו אמירת אשרי בשביל תפלת ערבית ג"כ ומדוע יאמרוהו בשחרית קודם סדר קדושה, ולא בזמן תפלת ערבית, ומצאתי באליה רבא סי' קל"ב סק"ח וז"ל והא דלא תקנו אשרי נמי בתפלת ערבית שאין זמן תפלה בלילה ע"ל סי' ק"ח סק"ד וכלבו כתב שאין אומרים בערבית משום שהוא רשות, ומהרש"א כ' משום שאין אומרים קדושה בערבית ואשרי שייך לקדושה עכ"ל, ועל הכל אין מתורץ שהרי נתקן פ"א מהג"פ אשר בשביל תפלת ערבית א"כ ממנ"פ אם אין שייך אשרי

בערבית לא יאמרו רק ב' פעמים, והנלע"ד כדברי הכלבו, והש"ס כאן י"ל אזלא לרבן גמליאל דס"ל תפלת ערבית חובה וכ"מ דהא ר' אלעזר אמר כן וי"ל דמסתמא ס"ל

כר' יוחנן די"ל דס"ל ג"כ תפלת ערבית חובה, ולמ"ד דתפלת ערבית חובה י"ל אשרי קודם תפלת ערבית, אבל אנן דקיי"ל הלכה כמ"ד תפלת ערבית רשות, לכן אין אומרים אשרי קודם תפלת ערבית, ומ"מ לא לדלג האמירת אשרי ג"פ אלא אומרים אותו בשחרית.

ויש לבאר הענין עפ"מ ש' בזח"ג פ' במדבר דקי"ט סע"ב ע"פ ונסע דגל מחנה אפרים כו' כל האומר תהלה לדוד ג"פ בכל יום מובטח לו שהוא בן העוה"ב, והא אוקימנא בגין לזווגא לה להאי תהלה (ר"ל מדת מ' הנקראת תהלה יחברו אותה לז"א) ולאשתכחא בכל יומא בין צפון לדרום (היינו כי בנין המ' צ"ל ע"י חו"ג כמ"ש בבה"ז פ' שופטים דף ער"ה ע"א בענין ע"פ שנים עדים יקום דבר. שבחי' דבר שהוא מ' קיומו הוא ע"פ חו"ג והם נמשכים מהדעת שמתחלק לב' מוחין חו"ג ודעת אותיות עדות וזהו ע"פ שנים עדים כו' ושרש חו"ג נמשך מחו"ב והם מקבלים מחו"ג דא"א כמ"ש במ"א, והנה היחוד נקרא ג"כ לשון והאדם ידע המשכת הדעת וכן הטפה נמשכת ע"י ח"י חוליות שבתוכן חוט השדרה הנמשך ממוח הדעת כמ"ש בלק"ת בד"ה לא הביט און ביעקב, ולפי שהדעת כולל חו"ג ע"כ צ"ל המטה בין צפון לדרום כו') וע"ש בזהר דקי"ח ע"ב, ואפשר להעיר מענין שולחן בצפון ומנורה בדרום ומזבח הפנימי שמקטירי' עליו קטרת שה"ס היחוד הוא באמצע ביניהם כו': ועמ"ש ע"פ ושחט אותו על ירך המזבח צפונה ושם ג"כ ע"פ הר ציון ירכתי צפון כו', ויש להבין שחז"ל למדו זה מפסוק וצפונך תמלא בטנם ישבעו בנים בתלים סי' יז ומאחר שצ"ל בין צפון לדרום מדוע אמר וצפונך דוקא ולא ודרום, לכן י"ל אע"ג דרום וצפון חו"ג עכ"ז צפון משמע ג"כ דבר הנעלם כמו אשר צפנת ליריאך והיא בינה הנק' עוה"ב ועלמא דאתכסיא ועד"ז נאמר מצפון זהב יאתה, ומעלת הזהב על הכסף אף שהכסף שרשו מחסד שלמעלה מהגבורה מ"מ הזהב שרשו מבינה כמ"ש בזהר פ' תרומה דף קמ"ח, וכן פי' בזהר במדבר דק"כ ע"א ומאי דאתמר צפונית דאיהי טמירא עילאה, והנה עיקר היחוד שרשו מהגבורה ע"ד ואת בריתי אקים את יצחק וכן גבורות גשמים שיורדים בגבורה וכן כי הדם הוא הנפש ובמ"א מבואר שיש ב' בחי' גבורה הא' מדה"ד הב' גבורה שבו דוקא עיקר החיות כמו גבורות גשמים, וכן אם בגבורות שמונים שנה, הרי אריכות הימים יותר מבן שבעים שהוא זקנה ושיבה נמשך מהגבורה כו', ובחי' היחוד אינו נמשך ממדה"ד כ"א מבחי' תגבורת הכח והחיות ע"ד גבורות גשמים, ולכן נאמר וצפונך שהוא מורה על הכח שבהעלם בחי' אשר צפנת, ואינו מדה"ד כלל, ולכן קדה"ק שחיטתן בצפון דוקא וכתוב הר ציון ירכתי צפון, וזהו הנק' עוז כמ"ש בפ' ויתן עוז למלכו בלק"ת פ' נשא, וזהו ענין ועבד הלוי הוא, ולוי לשון חבור ויחוד הפעם ילוח אשי אלי, וה"ס יחוד חו"ב תרין רעין חו' ומבחי' זו מתחיל שורש התעוררות יחוד זו"נ, וזהו וצפונך דוקא תמלא בטנם, וכענין בעטרה שעטרה לו אמו וע' זהר ר"פ וארא ע"פ עד תאוות גבעות עולם, והנה פסוד"ז זהו כענין שיר הלויים כמ"ש בלק"ת בד"ה אלה פקודי המשכן כו' עבודת הלויים ולכן כמו שעבודת הלויים ועבד הלוי הוא שימשיך יחוד הוי' הוא האלקים והיינו ע"י השיר וזהו ענין שיר השירים ועיין חז"ג פ' קרח דקע"ח ע"ב כמ"כ ע"י תהלה לדוד מעוררים בחי' זו, ותהלה הוא ענין הילול ושיר וכו', ומבואר בזהר פ' חיי קל"ג בטעם תפלת ערבית רשות, דכיון דאתיהיבת בין

תרין דרועי שזהו תפלת שחרית ומנחה, בחי' בין צפון לדרום, אזי היחוד שהוא ההמשכה מקו האמצעי יומשך ממילא כי הוא למעלה מאתעדל"ת, והאתעדל"ת רק שיומשך בחי' שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני ע"ש, לכן תפלת ערבית רשות ועד"ז א"ז לומר אשרי ותהלה לדוד, בתפלת ערבית שהוא לעורר האהבה ולחבר בחי' תהלה כו', שזה ודאי יושמך מאליו וגם מילייהו בלחישו יעו"ש ומ"מ תקנו לומר בשחרית ב"פ ע"ד ליעקב אשר פדה את

אברהם שהת"ת מטה כלפי חסד, וכמו ג' פסוקים ויסע ויבא ויט שהם ישר הפוך ישר, נמצא ת"ת ישר כמו החסד כו'.

ויש לומר עוד עפ"מ"ש בזהר ס"פ ויחי דרמ"ט א' ע"פ ויבואו עד גרן האטד ושם הביאו הפסוק מי ימלל גבורת ה' ישמיע כל תהלתו ופי' מי ימלל ל' ריכוך כמו מוללין מלילות ובבה"ז שם האריך שם דמהגבורות הולך ומתחלק השפע ברבוי חלקים ועי"ז יורד ומתצמצם עד שנמשך משם דינין קשים ויניקה לחיצונים שניקתם הוא מקו השמאל דוקא, ושם ג"כ שאעפ"כ כל זמן שיעקב היה קיים לא יוכלו הדינים לשלוט בבניו, והיינו מפני שיעקב הוא תפארת שהוא בריח התיכון ומחבר חו"ג שיהי' שמאלא כלול בימינא וע' בזח"א די"ז ע"א בענין יום שלישי שחיבור ימינא ושמאלא וע' מזה ג"כ בזהר ר"פ קרח, וכיון ששמאלא כליל בימינא אזי לא נמשך יניקת החיצונים משמאל, והנה בזהר ר"פ תולדות דף קל"ה ע"א פי' מי ימלל גבורות ה' זהו יצחק ישמיע כל תהלתו זה יעקב ופי' כל תהלתו י"ל עפ"מ"ל סעיף ד' בשם הפרדס ערך תהלה שיש כמה בחינות תהלה היינו תהלה אמיתית בכתר וכן הבינה נק' תהלה גם המ' נקרא תהלה, ויעקב שהוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל המ' היינו מהבינה עד המ' כמ"ש בזח"ב תרומה דקכ"ו ע"ב ובפ' וישלח דקס"ז ע"ב בפ' יושב אוהלים, גם מן הכתר עד המ', וזהו פי' ישמיע כל תהלתו שמיעה י"ל לשון וישמע שאול שהוא אסיפה וקיבוץ וכך יעקב מחבר כל בחינות התלה יחד מהכתר עד המל', ע"כ הוא מבטל הדינין הנמשכים מהגבורות כי עי"ז מחבר חו"ג יחד וממשיך כן במל', וזהו ענין כל האומר תהלה לדוד ג"פ בכל יום, נגד שהמל' מקבלת מג' בחי' חג"ת ועי"ז נמתקים כל הגבורות והדינין וכענין ישמיע כל תהלתו, שעי"ז ימלל וירכך הגבורות ולכן הוא בן העוה"ב כלומר שעי"ז ממשיך מבחי' העוה"ב שהוא בינא וכתר ומשפיע במ', ועמ"ש לקמן ע"פ פותח את ידיך, גם כמ"ש ותהלתי אחטם לך ומבואר בזהר שקודם התפלה הנשמה היא רק באפו כמ"ש חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כמ"ש מזה בלק"ת ס"פ פנחס בד"ה קודש ישראל פ"ב וע"י התפלה מתפשטת בכל הגוף וזהו ותהלתי אחטם לך ולכן כל המתעטש בתפלתו סימן יפה לו ולכן כל האומר תהלה לדוד שממשיך ותהלתי אחטם לך.

ה

6) שולחן ערוך אדמו"ר הזקן סימן ק"ו, סעיף ב'

אָבֵל תְּפִלַּת עֲרֵבִית שֶׁהוּא רְשׁוּת, אָף עַל פִּי שֶׁעֲכָשׁוּ כָּבֵר קִבְלוּהוּ עֲלֵיהֶם כָּל יִשְׂרָאֵל לְחֻבָּה, מְכַל מְקוֹם הַנְּשִׂים לֹא קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם וְרַבֵּן אֵינָן מִתְּפַלְלוֹת עֲרֵבִית בַּמ"ש:

The Evening Service, which [was originally] voluntary, [is different]. Though the entire Jewish people have accepted it as an obligation, women have not undertaken it, and most do not recite the Evening Service on Saturday night.

י

7) בשלח י"ד, י"ד

יְהוָה יִלְחָם לָכֶם וְאַתֶּם תִּהְיוּ שָׁמְטִים:

The Lord will fight for you, but you shall remain silent.

8) שולחן ערוך אדמו"ר הזקן סימן קי"ד, סעיף ג'

והטל שהוא דבר המתבקש לעולם – יש מקומות שנהגיןמו להזכירו בימות החמה ולשאל אותו בין בימות החמה בין בימות הגשמים, שאף שאין נעצר לעולם מכל מקום מבקשים שיהיה לברכה, שלפעמים אינו לברכה.

Dew is something that is always sought. [Hence,] there are places where it is customary to mention it in the summer, and to request it both in the summer and in the rainy season. For although the dew never ceases, we are asking that it should descend as a blessing, since there are times when it [does not descend as a] blessing.

ח

9) ליקוטי תורה ויקרא ה', א'

והנה מכ"ז יובן שמעלה ומדרגה זו שבעסק התורה ששכל האדם העוסק בתורה מתקשר ומתאחד בחכמתו ית'. ועי"ז נכלל עצמיות הנפש באור א"ס ב"ה המלובש בחכמתו ית' זהו דייקא בעסק התורה הנגלות לנו שהם שיתא סדרי משנה המדברים מכשר ופסול טמא וטהור וחייב וזכאי כו' לפי שהם נתלבשו בעשיה ר"ל שחכמתו יתברך שבאצי' שבתוכה אור א"ס ב"ה נסעה וירדה עד שנתלבשה בדברים גשמיים שבעניני עוה"ז בכדי שהאדם הלומד ההלכה יהיה שכלו משיג ותופס מהות ועצמיות החכמה שבההלכה מכיון שמדברת בענינים גשמיים שמהותן מושג. ולכן נעשה התקשרות ויחוד אמיתי שכל האדם בחכמה שבההלכה

10) זהר רכ"ו, ב'

בצלותא דמנחה (בערב) קודם צלותא מאי טעמא. בגין דעד לא אשתכח דינא קשיא, בעוד דאנפין דמלכא נהירין, יימא תהלה לדוד, בהאי סדורא דמזונא. דלבתר דדינא שריא ותלי על עלמא, לאו שעתיא איהו.
